

Рада Левкова

**ХИПОКОРИСТИЧНИ ФОРМИ НА РЕДКИ И НОВИ
ИМЕНА В БЪЛГАРСКАТА ЛИЧНОИМЕННА СИСТЕМА**

Rada Levkova

**HYPOCORISTIC FORMS OF NEW AND RARE NAMES IN
THE BULGARIAN PERSONAL NAMING SYSTEM**

Abstract: The hypocoristics are mostly used in spoken communication, thus they cannot be found in anthroponymic dictionaries, unless they have become official forms. Hypocoristic forms of new and rare names were collected via a questionnaire. The analysis shows that both traditional and new patterns were used to form them. Some are influenced by models typical for the English language.

Keywords: hypocoristic forms, new names, rare names

„Енциклопедия на българската ономастика“ определя термина хипокористично име като галъовно, умалително, съкратено име (Балкански, Цанков 2016: 506). Темата за хипокористичните форми на личните имена е засегната в основни трудове по българска антропонимия.

В „Българските собствени имена“ Густав Вайганд говори за прекъснати форми на имената и за заекнати форми. Прекъснатите са съкратени форми, например от *Петър* – *Пето*. Вайганд съобщава, че от тях, като следват определен модел, се образуват други, които представляват галъовни форми: *Петър* – *Пето*, *Пецо*, *Печо*, *Пешо* (Вайганд 1926: 9–11). Като „заекнати“ авторът

определя хипокористики като *Цоцо* от *Стоян*, *Гого* от *Георги*: „Малките деца не могат да произнасят добре своите имена; те заекват при някоя сричка и я повтарят. ... Родителите от своя страна почват да подражават на детския език и да повтарят така образуваното име, и най-сетне почва постоянно да се употребя и се отделя като самостоятелна форма“ (Вайганд 1926: 11)¹.

В „Речник на личните и фамилните имена“ Стефан Илчев разглежда по-обстойно умалителните форми при мъжките лични имена (МЛИ) и женските лични имена (ЖЛИ). Описва образуването на умалителни от МЛИ – най-често с наставката *-чо* и по-рядко с *-ко*. Уточнява, че при МЛИ, завършващи на *-о*, *-ьо* и *-йо* една част са умалителни – при тези, които са съкратени от имена, които съществуват в именника ни и връзката между двете форми не е загубена, напр. *Ваньо* от *Иван*, *Кольо* от *Никола*. За ЖЛИ пише, че умалителни са съкратените, като *Ваня* от *Иванка*, *Васа* от *Василка*. Най-често при образуване на умалителни имена се прибавя наставка *-ка*, а също и *-ча*, като втората изразява по-голяма умалителност: *Дана* – *Данка* – *Данча*. Форми, завършващи на *-ка* и *-ча*, не се схващат като умалителни, когато срещу тях в дадена област не се срещат форми без *к* и *ч*. Ст. Илчев описва и закономерностите при видоизменянето на антропонимите. Например добавянето на наставка *-ица* към ЖЛИ го прави в някаква степен умалително (Илчев 1969: 18–28).

В „Българска ономастика“ и в двата си антропонимни речника Николай Ковачев дава информация за съкращаването на имената и за образуването на форми с умалително-гальовни наставки (Ковачев 1987а), (Ковачев 1987б), (Ковачев 1995). Според него съкращаването е резултат не само от стремежа към езикова икономия, но и от желанието да се изрази емоционално отношение към децата (Ковачев 1987а: 147–148). В „Честотно-тълковен речник на личните имена“ Н. Ковачев споменава и умалителната наставка *-че*, която се използва за мъжки и за женски род (Ковачев 1987б: 26).

¹ Правописът е осъвременен.

В „Нов речник на личните имена“ Пенка Радева също дава информация за съкращаването на имената и за образуването на умалителни с наставки. Новото тук е, че е засегнат въпросът за това, че в съвременieto ни много често се образуват хипокористики, завършващи на *-и*, както при МЛИ, така и при ЖЛИ, повлияни от умалителните форми в Западния свят. Така е възможно галените имена за двата пола да съвпадат, напр. *Вики* от *Виктор* и от *Виктория* (Радева 2019).

За голямата популярност на хипокористиките на *-и* в съвременieto ни пише и Катя Чаралозова: „Може да се твърди, че кратките имена със завършек на *-и* са основен съкратен вариант при женските имена и все по-разпространяващ се при мъжките (*Теди, Роси, Мими, Деси, Неди, Влади, Ники, Краси, Оги*). Част от тези имена се употребяват и за мъже, и за жени. [...] Освен това те нямат проблем със звателната форма, тъй като основната им форма функционира като вокатив“ (Чаралозова 2014: 154). Наблюдения върху голямата популярност на формите на *-и* имат и К. Исса и Н. Хамами (Исса, Хамами 2014).

Темата за хипокористиките се разглежда и в други научни трудове. С проучването на такива, които се използват като официални имена, се занимава Иван Чобанов (Чобанов 1987), (Чобанов 1988), (Чобанов 2010), (Чобанов 2014). Той прави и съпоставка на съкратените имена с такива в чужди именници (в руския, полския, сръбския) (Чобанов 1991б, Чобанов 1994, Чобанов 2013). Разглежда хипокористични форманти с *-н-* в състава си, като цитира Р. Бошкович, според когото през Средновековието *-н-* е бил хипокористичен суфикс (Чобанов 1991а). В книгата си „Хипокористичната деривация като начин за обогатяване на антропонимната система в езика“ Ив. Чобанов освен български хипокористики обсъжда и сръбски и хърватски (Чобанов 2020).

Свързани с темата са и други статии на К. Чаралозова (Чаралозова 2008).

В настоящата статия се разглеждат хипокористичните форми на нови и редки лични имена, събрани чрез анкетно проучване. Няма точна дефиниция за това кои антропоними са **ред-**

ки или **нови**. Тук като *редки* са определени имена, които не са с особено висока честотност в Честотно-етимологичния речник, който включва периода 1891 – 1980 г. *Нови* са тези, които не се откриват в речника, или такива, които присъстват в него, но придобиват по-голяма популярност след 1980 г.

Целта на изследването е да се установи кои са хипокористичните форми на някои редки и нови лични антропоними и как се образуват. Една част от тях вероятно остават непознати за специалистите, тъй като се използват в устната реч и за тях не винаги има писмени записи. Затова в проведеното анкетно проучване един от въпросите бе „Как Ви наричат близките Ви?“.

В анкетата взеха участие 154 души – 18 мъже и 136 жени. Мнозинството от анкетираните са от българския етнос. Голяма част от респондентите са студенти от ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ и от СУ „Св. Климент Охридски“, но има и такива от Аграрен университет – Пловдив, както и нестуденти. Няколко от антропонимите се носят от повече от едно лице. Броят на имената е 125 – 16 МЛИ и 109 ЖЛИ.

Въпросът „Как Ви наричат близките Ви?“ не предполага задължително отговор с едната от двете форми на дадена хипокористика – общата или звателната. При някои хипокористики общата се използва и при обръщение. Също така може да съществува и омонимия (при тези на *-е*) (Чобанов 2010). Затова разграничението не винаги е лесно. За употребата на звателния падеж при личните имена в съвременното ни пише П. Радева. В своя статия тя споменава, че тъй като при умалителни и умалително-гальовни имена, които завършват на *-о* и *-ьо*, звателната форма съвпада с общата, те са често срещани в книжовно-разговорната реч (Радева 1991). В речника си тя пише, че нямат звателни форми много МЛИ, които завършват на вокал, в т.ч. съкратени и умалителни имена. Също така голяма част от МЛИ имат по две или повече звателни форми, като някои от тях са галени, например *Васо/Васьо* срещу *Васе*. Според нея при неофициално общуване роля на вокатив при МЛИ имат по-особени форми като *Ванка, Пеца, Венелинка* (Радева 2019: 49). Анкетно проучване на

факторите, които влияят върху избора на форма при обръщение към мъже, провежда Силвия Коева. Изводите, до които достига, са, че изборът зависи от комуникативната ситуация, от близостта между адресанта и адресата и в някаква степен от емоционалното състояние на адресанта (Коева 2021).

Редица автори в своите анализи на хипокористики не посочват дали това са общи или звателни форми или обсъждат и двете (Чаралозова 2008), (Чаралозова 2014), (Исса, Хамами 2014). Така и в настоящото изследване няма да се спирам на този въпрос и ще бъдат разгледани всички отговори, предоставени от респондентите. Също така няма да бъде правено разграничение по видове (съкратени, умалителни, галъовни, умалително-галъовни). Това може да бъде обект на друго изследване.

При **ЖЛИ** се оформиха 14 групи. В скоби е посочено изходното име.

I. Съкратена форма на -а (18 форми)

Ана (Роксана), Бела (Белослава), Дая (Даяна), Дея (Андрея), Ева (Евангелия, Евелин), Еза (Тереза), Зара (Петрозара), Зина (Зинаида), Ива (Иванина), Иза (Изабел), Лиа (Лиана), Мила (Радмила), Мира (Светомира), Несо (Ванеса) (вероятно зв. форма от Неса), Пато (Патрисия) (зв. форма от Пата?; испаноезичен деминутив?), Рокса (Роксана), Сълза (Сълзица), Ина (Хинна)

II. Завършващи на -и (74 форми)

Акси (Аксения), Анджи (Анджела), Анди (Андрея), Анжи (Анджела), Ани (Анджела, Анита), Аси (Аксения), Бети (Бетина, Елизабет, Изабел, Роберта), Боги (Богина, Богослава), Вани (Ванеса), Вики (Вергиния), Вили (Вилиана, Виличка²), Глори (Глория), Дани (Даница, Даяна), Дари (Дария), Деби (Дебора), Джени (Дженифър), Джули (Джулия), Дени (Диамира), Дими (Диамира), Дони (Доника), Дори (Дорина), Еви (Евангелия, Евелин, Елвира), Ези (Елза), Елви (Елвира), Ели (Елвира, Елза, Елина, Елмира), Еми (Емили), Ети (Естел), Жаки (Жаклин), Иви (Ивона), Изи (Изабел), Или (Илейн), Иси (Исидора), Йоли (Йоланда,

² Не е печатна грешка.

Йолина), Кари (Карина), Кати (Катрин), Кети (Катрин), Криси (Кристиана), Лени (Илейн), Лети (Лета), Луси (Лусиана), Люси (Лусиана), Марти (Марта), Марци (Марцела), Нати (Натали), Нези (Незабравка), Нели (Нелина), Неси (Ванеса), Ники (Никол), Оли (Олимпия, Оля), Пави (Павла), Пами (Памела), Пати (Патрисия), Пафи (Павла), Пеппи (Пепа), Преси (Преслава), Роки (Роксана), Рокси (Роксана), Роси (Русанка), Руси (Русанка), Слави (Славя, Славина), Стели (Стенимира), Стени (Стенимира), Стефи (Стефани), Тери (Тереза), Тони (Тонислава), Тоши (Тошка), Уси (Русанка), Флори (Флоранс), Хами (Хамела), Хриси (Хрисимила), Цвети (Цветалина, Цветилена, Цветина, Цветослава), Чефи (Стефани), Яни (Янина), Яси (Ясна)

III. Съдържащи -к- (общо 51 форми)

1. Завършващи на -ка (39 форми)

Андрешка (Андрея), Дейка (Андрея), Дитка³ (Даяна), Дрешка (Андрея), Евичка (Евелин), Езанка (Тереза), Елинка (Елина), Елишка (Елина), Емка (Емили), Жужка (Жаклин), Зинка (Зинаида), Ивка (Ивет), Ивонка (Ивона), Изинка (Изабел), Иннка (Инна), Йолка (Йоланда), Кетка (Кети), Лианка (Лиана), Лусианка (Лусиана), Луска (Лусиана), Люска (Лусиана), Мартичка (Марта), Нелка (Нелина), Павличка (Павла), Памка (Памела), Патриска (Патрисия), Пенетка (Пенета), Роска (Русанка), Силванка (Силва), Терка (Тереза), Тилка (Тилия), Титинка (Теди), Титка (Теди), Тонитка (Тонислава), Тонка (Тонислава), Цветка (Цветослава, Цвети), Цурка (Цветина), Юлитка (Юлита), Яничка (Янина)

2. Завършващи на -ке (7 форми)

Ванеске (Ванеса), Дарийке (Дария), Дидке (Даяна), Ивке (Ивет), Титке (Теди), Тониславке (Тонислава), Цветке (Цветослава)

3. Завършващи на -ко (5 форми)

Анитко (Анита), Емко (Емили), Летко (Лета), Лусиянко (Лусиана), Роско (Русанка)

IV. Завършващи на -че (30 форми)

³ Формата е записана в този вид от анкетираната.

Анитче (Анита), Велче (Вела), Генчето (Геновева), Гинчето (Геновева), Дайче (Даяна), Дарче (Дария), Дейче (Андрея), Динче (Дина), Евче (Евангелия, Евелин), Елче (Елина), Емилче (Емили), Зинче (Зинаида), Ивче (Ивона), Изабелче (Изабел), Инче (Инна), Инче (Хинна), Лианче (Лиана), Лийче (Лия), Лусианче (Лусиана), Лусче (Лусиана), Марианнче (Марианна), Мариече (Мариета), Николче (Никол), Олче (Оля), Памче (Памела), Славенче (Славина), Славче (Славина), Тониславче (Тонислава), Тонче (Тонислава), Хинче (Хинна)

V. Завършващи на -е (16 форми)

Веле (Вела), Виле (Виличка), Даре (Дария), Диде (Даяна), Елше (Елина), Иве (Ивет), Иле (Илейн), Миме (Марианна), Пате (Патрисия), Пепе (Петрозара), Свете (Светомира), Светле (Светомира), Славе (Богослава), Хрисе (Хрисимила), Цвете (Цвети, Цветослава), Юле (Юлита)

VI. Завършващи на мек съгласен+а (5 форми)

Ася (Аксения), Ваня (Иванина), Катя (Катрин), Оля (Олимпия), Паля (Памела)

VII. Образувани чрез повторение на звукове или срички (17 форми)

Диди (Даяна, Диамира), Дудо (Даяна, Роксана), Дуду (Дорина), Жужи (Жаклин, Жанет), Жужо (Жанет), Зизи (Зинаида), Зизу (Незабравка), Кика (Кристиана), Лоли (Илона), Пам-Пам (Памела), Сиси (Стефани), Тити (Теди, Тилия), Титьо (Теди), Фифи (Флоранс), Цуца (Цветилена), Чочи (Стефани), Шуши (Тошка)

VIII. Завършващи на -енце (2 форми)

Еменце (Емили), Юленце (Юлита)

IX. Завършващи на -ица (1 форма)

Емице (Емили) (зв. форма)

X. Завършващи на -ана (2 форми)

Незана (Незабравка), Тошана (Тошка)

XI. Образувани под английско влияние чрез прибавяне на -с (-с+-и) (4 форми)

Велс (Вела), Нелси (Нелина), Никси (Никол), Стефс (Стефани)

ХII. Образуване чрез отсичане на крайната част (9 форми)

Ем (Емили), Крал (Кралина), Крис (Кристиана), Ли (Лиана), Пам (Памела), Рок (Роксана), Рокс (Роксана), Хрис (Хриси-мила), Ю (Юана)

ХIII. Други (11 форми)

Азерет⁴ (Тереза), Генчо (Марта), Евгени⁵ (Марта), Иннски (Инна), Катерино (Катрин), Криси Писи (Кристиана), Лусинда (Лусиана), Олесия (Оля), Пепита (Пепа), Рисунка⁶ (Русанка), Роко Бароко (Роксана)

ХIV. Името се използва (и) непроменено (20 антропонима)

Анита, Вела, Гала, Глория, Дария, Дебора, Ема, Ивайла, Илона, Катрин, Кети, Мариета, Марта, Натали, Никол, Оля, Роксана, Сара, Теди, Тереза

При **МЛИ** се оформиха 10 групи. В скоби е посочено изходното име.

I. Съкратена форма на -о (3 форми)

Злато (Златослав), Пресо (Пресиан), Пресьо (Пресиан)

II. Завършващи на -е (1 форма)

Пане (Панко)

III. Завършващи на -ко (1 форма)

Преско (Пресиан)

IV. Завършващи на -чо (3 форми)

Панчо (Панко), Стивчо (Стивън), Стивънчо (Стивън)

V. Завършващи на -че (1 форма)

Алексче (Алекс)

VI. Завършващи на -ка (2 форми)

⁴ Интересно е, че това е името *Тереза*, изписано наобратно.

⁵ Респондентката Марта не е дала обяснение защо към нея се обръщат с МЛИ.

⁶ Не е печатна грешка.

Иорка (Иоан), Преска (Пресиан)

VII. Завършващи на -и (12 форми)

Вени (Венислав), Дони (Донислав), Иони (Иоан), Иори (Иоан)⁷, Пани (Панко), Пити (Питър), Преси (Пресиан), Роби (Роберто), Сами (Самуил), Слави (Славей), Стиви (Стивън), Тони (Антонио)

VIII. Образувани чрез повторение на звукове или срички (4 форми)

Пепи (Питър, Пело), Пипи (Питър), Сиси (Силвер), Сисо (Силвер)

IX. Други (3 форми)

Панчито (Панко), Прес (Пресиан), Пресиански (Пресиан)

X. Името се използва (и) непроменено (5 антропонима)

Алекс, Антонио, Панко, Пело, Питър

Анализ

Данните от анкетата показват, че и за двата пола най-многобройна е групата с хипокористики, завършващи на *-и*: 74 при ЖЛИ и 12 при МЛИ. При ЖЛИ част от тях се използват за едно и също изходно име, а друга част – за няколко. На второ място при ЖЛИ е групата, в която формите съдържат *-к-* (завършващи на *-ка*, *-ке* и *-ко*) – общо 51 на брой (тук са включени и образувани чрез добавяне на *-анка*, *-инка* и *-ичка*). На трето място са хипокористиките на *-че* (30). С приблизително равен дял са съкратените имена на *-а* (18), образуваните чрез повторение на звукове или срички (17) и тези, завършващи на *-е* (16). Неподаващите се на класификация са 11. Следва групата на образуваните чрез отсичане на крайната част (9). Завършващите на мек съгласен+*a* са само 5. Оформени се и група на образувани под англоезично влияние форми – чрез прибавяне на *-с* (+*-и*) (4). В групата на тези с наставка *-ана* има само две имена, но към нея биха могли да се причислят и такива, към които е добавен суфикс *-ка*: *Езанка* (от *Тереза*) и *Силванка* (от *Силва*). Хипокористиките на *-енце* са само

⁷ Не е печатна грешка – двамата респонденти са с официално име *Иоан*, а не *Йоан*.

две, а на *-ица* – само една. Двадесет от анкетираните жени са посочили, че близките им използват името им (и) непроменено.

Според Ст. Илчев най-често умалителни имена при ЖЛИ се образуват с наставка *-ка*, а също и с *-ча*. Данните от анкетата показват, че образуването на умалителни форми чрез прибавяне на *-ка* е все още доста активно и в наши дни. Най-много хипокористики и при мъжете, и при жените обаче са образувани с наставка *-и*, което подкрепя наблюденията на П. Радева и К. Чаралозова. Респондентите от женския пол са записали и голям брой хипокористики, завършващи на *-че* – също традиционно използвани у нас. По-рядко се срещат форми, образувани с наставки *-ана*, *-енце* и *-ица* (суфиксът *-ана* първоначално е бил умалителен, както посочва Ив. Чобанов (Чобанов 1991а). Не толкова застъпено при анкетираните жени е използването на имена, завършващи на мек консонант+а, което е било доста активно през 20. век. В отговорите се откриват 9 хипокористични форми на ЖЛИ, образувани чрез отсичане на крайната част. П. Радева дава примери за такива форми, които служат при обръщение: „Засага единични, но като че ли с тенденция към засилване са обръщенията, при които се пренебрегва не само звателната, но и общата форма, например Нел, Раш“ (Радева 1991: 108). В такива форми може да има и англоезично влияние, за каквото говорят К. Исса и Н. Хамами в примерите *Ал* от *Александър*, *Нел* от *Нели*, *Ди* от *Диана* и т.н. (Исса, Хамами 2014: 104 – 105). Трябва да се отбележи влияние на английския език и в присъствието на няколко форми, образувани чрез прибавяне на *-с*.

При МЛИ на второ място в анкетата са хипокористиките, образувани чрез повторение на звукове или срички (4). Формите на *-о* и на *-чо* са по 3 на брой. Толкова са и неподдаващите се на класификация. Респондентите са записали две форми на *-ка* и по една на *-е*, *-ко* и *-че*. Петима от мъжете съобщават, че техните близки се обръщат към тях (и) с цялото им име. Най-типичните в миналото умалителни наставки при МЛИ *-чо*, *-ко* и *-о* се използват и за образуването на деминутиви от антропонимите на анкетираните мъже. Най-много обаче са изброените форми на *-и* и такива, които съдържат повтарящи се звукове или срички.

Ще бъдат представени накратко няколко отделни случая. За официалното име **Теди**, което само по себе си е хипокористична форма, очакването е, че това ще бъде и формата, която използват при обръщение близките и приятелите на студентката. Оказва се, че по-често към нея се обръщат с *Титка*, *Титке*, *Титьо*, *Тити* и *Титинка*. Умалителните имена, които използват близките на **Диамира**, са *Дими*, *Диди* и *Дени*. Интересно е, че и трите са галени на други имена. Не е учудваща появата на *Диди* заради универсалността му като деминутив на антропоними, започващи с *д*. Използването на *Дени* е не толкова предвидимо. *Дими* има най-много общи звукове с изходното име и вероятно то е използвано най-много, тъй като е написано на първо място. **Стенимира** твърде вероятно е уникално име. Очакваната хипокористична форма е *Стени*, но освен нея е записана и *Стели*. *Стели*, което може да е умалително на *Стела* и *Стелияна*, вероятно е привлечено като по-позната хипокористика.

Изводи

1. В съвременното ни близките на лица, носещи редки или нови имена, най-често се обръщат към тях с хипокористики, завършващи на *-и*, което е сравнително нов модел за образуване на галювни форми, първоначално разпространил се в по-голяма степен при ЖЛИ.

2. Традиционните начини за образуване на хипокористики са сравнително често срещани и при носителите на нови и редки имена – при МЛИ това са форми на *-о*, *-чо*, *-ко* и *-е*, при ЖЛИ са такива с *-к-* в състава си и завършващи на *-е* и *-че*.

3. При ЖЛИ от анкетата почти не се откриват форми, завършващи на мек консонант+*а*, доста честотни в близкото минало.

4. Откриват се и други видове хипокористики, описани от езиковедите.

5. Наблюдава се англоезично влияние – при формите, образувани чрез прибавяне на *-с*; вероятно влияние и при тези, получени чрез отсичане на крайната част.

Заклучение

Отговорите от анкетното проучване ни дават информация как се образуват хипокористични форми на редки и нови имена в съвременното ни. Традиционните начини се срещат заедно с нови, повлияни от английския език, както и с други, неподдаващи се на класификация.

БЛАГОДАРНОСТИ

Издавам благодарност на доцент д-р Пело Михайлов от Аграрен университет – Пловдив за оказаната помощ при провеждането на анкетното проучване.

БИБЛИОГРАФИЯ

Балкански, Цанков 2016: Балкански, Т., К. Цанков. *Енциклопедия на българската ономастика. Второ разширено и допълнено издание*. В. Търново: УИ „Св. св. Кирил и Методий“. // Balkanski, Tsankov 2016: Balkanski, T., K. Tsankov. *Entsiklopedia na balgarskata onomastika. Vtoro razshireno i dopalнено idzanie*. V. Tarnovo: UI „Sv. sv. Kiril i Metodiy“.

Вайганд 1926: Вайганд, Г. *Българските собствени имена. Произход и значения*. София: Книгоиздателство Т. Ф. Чипев. // Vaygand 1926: Vaygand, G. *Balgarskite sobstveni imena. Proizhod i znachenia*. Sofia: Knigoizdatelstvo T. F. Chipev.

Илчев 1969: Илчев, Ст. *Речник на личните и фамилните имена у българите*. София: Изд. на БАН. // Ilchev 1969: Ilchev, St. *Rechnik na lichnite i familnrite imena u balgarite*. Sofia: Izd. na BAN

Исса, Хамами 2014: Исса, К., Н. Хамами. Вариации на формите за обръщение и на умалителните форми на личните имена в съвременния български език. – В: *Изследователските хоризонти на българската лингвистика*. Чолева-Димитрова, А. (ред.). София: ИБЕ, 87–107. // Issa, Hamami 2014: Issa, K., N. Hamami. *Variatsii na formite za obrashtenie i na umalitelnite formi na lichnite imena v savremennia balgarski ezik*. – In: *Izledovatelските хоризонти na balgarskata lingvistika*. Choleva-Dimitrova, A. (red.). Sofia: IBE, 87 – 107.

Ковачев 1987а: Ковачев, Н. *Българска ономастика*. 2-ро преработено изд. София: Наука и изкуство. // Kovachev 1987a: Kovachev, N. *Balgarska onomastika*. 2-ro preraboteno izd. Sofia: Nauka i izkustvo.

Ковачев 1987б: Ковачев, Н. *Честотно-тълковен речник на личните имена у българите*. София: Д-р Петър Берон. // Kovachev 1987b: Kovachev, N. *Chestotno-talkoven rechnik na lichnite imena u balgarite*. Sofia: D-r Petar Beron.

Ковачев 1995: Ковачев, Н. *Честотно-etimологичен речник на личните имена в съвременната българска антропонимия*. В. Търново: ПИК. // Kovachev 1995: Kovachev, N. *Chestotno-etimologichen rechnik na lichnite imena v savremennata balgarska antroponimia*. V. Tarnovo: PIK.

Коева 2021: Коева, С. Наблюдения върху употребата на звателните форми на мъжките собствени имена. – В: *Проблеми на устната комуникация*, кн. 12, бр. 1, 89–104. // Коева 2021: Коева, S. Nablyudenia varhu upotrebata na zvatelnite formi na mazhkite sobstveni imena. – In: *Problemi na ushnata komunikatsia*, кн. 12, бр. 1, 89–104.

Радева 1991: Радева П. Реквием за звателните форми на личните собствени имена (Върху материал от книжовно-разговорна реч). – В: *Проблеми на българската разговорна реч*, кн. 1. Русинов, Р. (отг. ред.). В. Търново: Унив. изд. Св. св. Кирил и Методий, 104–109. // Radeva 1991: Radeva P. Rekviem za zvatelnite formi na lichnite sobstveni imena (Varhu material ot knizhovno-razgovorna rech). – In: *Problemi na balgarskata razgovorna rech*, кн. 1. Rusinov, R. (otg. red.). V. Tarnovo: Univ. izd. Sv. sv. Kiril i Metodiy, 104–109.

Радева 2019: Радева П. *Нов речник на личните имена у българите*. София: Акад. изд. „Проф. Марин Дринов“. // Radeva 2019: Radeva P. *Nov rechnik na lichnite imena u balgarite*. Sofia: Akad. izd. „Prof. Marin Drinov“.

Чаралозова 2008: Чаралозова, К. Семантика на българските експресивни собствени лични имена. – В: *Български език*, кн. 3, 44–57. // Charalozova 2008: Charalozova, K. Semantika na balgarskite ekspresivni sobstveni lichni imena. – In: *Balgarski ezik*, кн. 3, 44–57.

Чаралозова 2014: Чаралозова, К. Класификация на българските собствени лични имена. – В: *Съвременен български език. Лексикология и лексикография*, т. 16. Сборник с доклади от Третия международен конгрес по българистика 23-26 май 2013 г. Живков, Св., Кр. Алексова (съст.), София: УИ „Св. Климент Охридски“, с. 149–162. // Charalozova 2014: Charalozova, K. Klasifikatsia na balgarskite sobstveni lichni imena. –

In: *Savremeneni balgarski ezik. Leksikologia i leksikografia*, t. 16. Sbornik s dokladi ot Tretia mezhdunaroden kongres po balgaristika 23-26 may 2013 g. Zhivkov, Sv., Kr. Aleksova (sast.), Sofia: UI „Sv. Kliment Ohridski“, s. 149–162.

Чобанов 1987: Чобанов, Ив. За съкращаването на женските сложни лични имена. – В: *Научни трудове на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“*, т. 25, кн. 1, Пловдив: УИ „Паисий Хилендарски“, 139 – 146. // Chobanov 1987: Chobanov, Iv. Za sakrashtavaneto na zhenskite slozhni lichni imena. – In: *Nauchni trudove na Plovdivski universitet „Paisiy Hilendarski“*, t. 25, kn. 1, Plovdiv: UI „Paisiy Hilendarski“, 139–146.

Чобанов 1988: Чобанов, Ив. За съкращаването на българските мъжки лични имена. – В: *Научни трудове на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“*, т. 26, кн. 1, Пловдив: УИ „Паисий Хилендарски“, 145–165. // Chobanov 1988: Chobanov, Iv. Za sakrashtavaneto na balgarskite mazhki lichni imena. – In: *Nauchni trudove na Plovdivski universitet „Paisiy Hilendarski“*, t. 26, kn. 1, Plovdiv: UI „Paisiy Hilendarski“, 145–165.

Чобанов 1991а: Чобанов, Ив. Българските хипокористични форманти с -н- в състава си. – В: *Научни трудове на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“*, т. 29, кн. 1, Пловдив: УИ „Паисий Хилендарски“, 179–186. // Chobanov 1991а: Chobanov, Iv. Balgarskite hipokoristichni formanti s -n- v sastava si. – In: *Nauchni trudove na Plovdivski universitet „Paisiy Hilendarski“*, t. 29, kn. 1, Plovdiv: UI „Paisiy Hilendarski“, 179–186.

Чобанов 1991б: Чобанов, Ив. За кратките форми от едноосновните български и полски женски лични имена. – В: *Научни трудове на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“*, т. 29, кн. 1, Пловдив: УИ „Паисий Хилендарски“, 45–56. // Chobanov 1991б: Chobanov, Iv. Za kratkite formi ot едноosnovnite balgarski i polski zhenski lichni imena. – In: *Nauchni trudove na Plovdivski universitet „Paisiy Hilendarski“*, t. 29, kn. 1, Plovdiv: UI „Paisiy Hilendarski“, 45–56.

Чобанов 1994: Чобанов, Ив. Сокращение одноосновных мужских личных имен в болгарском и русском языках. – В: *Научни трудове на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“*, т. 32, кн. 1, Пловдив: УИ „Паисий Хилендарски“, 381–388. // Chobanov 1994: Chobanov, Iv. Sokrashcheniye едноosnovnykh muzhskikh lichnykh imen v bolgarskom i russkom yazykakh. – In: *Nauchni trudove na Plovdivski universitet „Paisiy Hilendarski“*, t. 32, kn. 1, Plovdiv: UI „Paisiy Hilendarski“, 381–388.

Чобанов 2010: Чобанов, Ив. За сръбските и българските вокални хипокористични форманти, участващи в производни от мъжки лични имена. – В: *Језички систем и употреба језика*, књ. 1. Ковачевич, М. (ред.). Крагујевац. 197–210. // Chobanov 2010: Chobanov, Iv. Za srabskite i balgarskite vokalni hipokoristichni formanti, uchastvashti v proizvodni ot mazhki lichni imena. – In: *Jezichki sistem i upotreba jezika*, kn. 1. Kovachevich, M. (red.). Kragujevats. 197–210.

Чобанов 2013: Чобанов, Ив. За дериватите от едноосновните чужди мъжки лични имена в българската и сръбската антропонимична система. – В: *Годишњак Учитељског факултета у Врању*. Денић, С. (отг. ред.). Врање: Учитељског факултета у Врању, књ. IV, 247–260. // Chobanov 2013: Chobanov, Iv. Za derivatite ot едноosnovnite chuzhdi mazhki lichni imena v balgarskata i srabskata antroponimichna sistema. – In: *Godishnyak Uchitelskog fakulteta u Vranju*. Denic, S. (otg. red.). Vranje: Uchitlskog fakulteta u Vranju, kn. IV, 247–260.

Чобанов 2014: Чобанов, Ив. За българските хипокористични имена, получени посредством съкращаването на срички от основната форма на името. – В: *Изследователските хоризонти на българската лингвистика*. Чолева-Димитрова, А. (ред.). София: ИБЕ, 39–54. // Chobanov 2014: Chobanov, Iv. Za balgarskite hipokoristichni imena, polucheni posredstvom sakrashtavaneto na srichki ot osnovnata forma na imeto. – In: *Izsledovatelските horizonti na balgarskata lingvistika*. Choleva-Dimitrova, A. (red.). Sofia: IBE, 39–54.

Чобанов 2020: Чобанов, Ив. *Хипокористичната деривация като начин за обогатяване на антропонимната система в езика*. Пловдив: ИМН. // Chobanov, Iv. *Hipokoristichnata derivatsia kato nachin za obogatyavane na antroponimnata sistema v ezika*. Plovdiv: IMN.

Исползвани съкращения

ЖЛИ – женско лично име

МЛИ – мъжко лично име